

"Varje påлага för bönderna betyder ökad import av produkter, som överlag är sämre ur miljö- och klimatperspektiv"

Politik för minskad klimatångest

Man får ha vilken uppfattning man vill om klimathot. Däremot är det inte möjligt att förneka att klimatångest, oro och skam breder ut sig. Nu har politiker till och med flaggat för att med statliga medel skapa en särskild behandling för ångestdrabbade ungdomar.

Vissa politiska krafter kan kanske få fler sympatisörer genom att legitimera klimatångest som en sjukdom. Det har förekommit att ångestdrabbade barn försummar sin skolgång och även uppmanat vuxna att avhålla sig från tjänstgöring på fredagar. Det är oklart om hon menar att också egenföretagare ska lägga ner arbetet.

Annars är det tunnsått med åtgärder mot klimathot- och ångest. Försvarslösa nötkreatur häcklas för att de utövar sitt naturliga beteende. Svenskar ska betala extra för flygresor och därför åker en del via Kastrup. Stadsbor, som inte vill utnyttja stadernas subventionerade kollektivtrafik, kan skaffa subventionerade elcyklar, och landsbygdsbefolkningen får höjda skatter på drivmedel och kanske också en kilometerskatt. Storstadsborna vill ha höghastighetståg så att landsbygdens centralorter inte ska försinka resorna. En olöst fråga gäller den svåra miljöbelastningen från konsumtionen av kläder.

GRÄNSLÖST

Nästan genomgående är att politiker, massmedia och medborgare glömmer att det finns öppna gränser både för klimat och för varor och tjänster. Det är kontraproduktivt att straffa den svenska produktionen med pålagor på grund av utsläpp så att motsvarande produktion flyttas till andra länder med svårare miljöpåverkan. Det är konsumtionen som åstadkommer utsläpp, inte produktionen – av livsmedel liksom av annat.

Här kommer ett förslag till en bättre klimatpolitik: Politikerna ska se till så att det svenska lantbruket blir mer internationellt konkurrenskraftigt. Konkurrensneutralitet är numera ett sällsynt ord. Den svenska lantbruksproduktionen halkar efter. Självförsörjningsgraden är låg. Konsumenter köper allt mera livsmedelsprodukter som är producerade under sämre miljö-, klimat- och djurskyddsvillkor.

TRE HÅLLBARHETSASPEKTER

Hållbarhet ska vara ett ledord, men då måste beaktas att begreppet har tre komponenter; ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet. När våra ekonomier styrs av marknadskrafter kan den ekonomiska hållbarheten anses styra de två andra komponenterna.

Det är nästan genant att påpeka att företagare ökar sin produktion när de kan tjäna pengar och minskar sin volym när

de går med förlust. Hur banalt detta än är fortsätter samhällets ledarskikt att tynga lantbrukarnas ryggsäck med extra kostnader och försvarande regleringar.

Varje påлага för bönderna betyder ökad import av produkter som överlag är sämre ur miljö- och klimatperspektiv. Till detta kommer att importprodukterna kräver transporter och därmed utsläpp. Det svenska kostnadsläget får inte avvika nämnvärt från vad det är i konkurrentländerna. Ett samhälle som har klimat- och miljöambitioner, måste garantera konkurrenskraft åt lantbruket.

LIKA VILLKOR SOM I KONKURRERANDE LÄNDER

Bensin- och dieselpriiset ska vara desamma som i konkurrentländerna. Biotopskyddet i åkermark sänker konkurrenskraften. Sveriges regelverk rörande bekämpningsmedel ska vara desamma som i de främsta konkurrentländerna. För att mejeribranschen ska vara konkurrenskraftig krävs samma regler för beteshållning som i konkurrentländerna. Djurbönderna bör ha rätt att använda antibiotika till sjuka djur liksom i övriga EU.

Det krävs ordentliga åtgärder mot de kriminella utländska ligor som åker omkring och stjälar på gårdar samt mot de förmodligen inhemska ligor som åker omkring och åstadkommer skada hos djuruppfödare – plus den tredje kategorin av svin, som bokar upp lantbrukarnas fält.

Politikerna borde se till att den mark som brukas utnyttjas på mest effektiva sätt. När man har olika politik för konventionell och ekologisk produktion blir helheten lidande. Detta gäller också de offentliga inköpen av mat till skolor, sjukhus och äldreboenden.

POPULISTER

Det ovanstående är bara ett urval av åtgärder, som skulle kunna bidra till att Sverige fungerar mera klimatsmart och så att ungdomarnas klimatångest lindras. Det är dock inte troligt att politikerna följer dessa råd. Det gäller ju generellt att politiker över hela spektret från vänster till höger är populistiska. De rättar sig efter de vanföreställningar som finns hos vissa väljargrupper. De är mera benägna att anpassa sig till sådana vanföreställningar än att förklara komplicerade sammanhang för väljarna.

Tyvärr är bondebefolkningen numera en så liten grupp att inget parti längre bryr sig.

Jerker Nilsson, Institutionen för ekonomi, SLU Uppsala

